

سازمان راهداری و حمل و نقل جاده‌ای

جمهوری اسلامی ایران

وزارت راه و شهرسازی

معرفی استاندارد بین‌المللی "سیستم مدیریت ایمنی ترافیک جاده‌ای" (ایزو ۳۹۰۰۱:۲۰۱۲)

دفتر برنامه و بودجه

تهیه‌کننده : گروه تشکیلات و بهبود روشها

دی ماه ۹۲

ایمنی ترافیک جاده‌ای (RTS)^۱ یک دغدغه جهانی است. تخمین زده می‌شود که سالانه درجاده‌های سراسر دنیا حدود ۱/۳ میلیون نفر کشته و ۲۰ الی ۵۰ میلیون نفر مجروح می‌شوند و این آمار در حال افزایش است.

این استاندارد بین‌المللی وسیله‌ای برای کمک به سازمان‌های مرتبط فراهم می‌کند تا برای کاهش تصادفات و ریسک مرگ و آسیب‌های جدی ناشی از تصادفات جاده‌ای اقدام نمایند. نتایج این استاندارد می‌تواند در به‌صرفه‌کردن بیشتر استفاده از سیستم ترافیک جاده‌ای ثمربخش باشد.

این استاندارد بین‌المللی عناصری را که در مدیریت بهینه ایمنی ترافیک جاده‌ای موثر است، شناسایی کرده و سازمان‌های مرتبط را قادر می‌سازد به نتایج مطلوب در ایمنی ترافیک جاده‌ای (RTS) دست یابند.

این استاندارد بین‌المللی در سازمان‌های دولتی و بخش خصوصی که با سیستم ترافیک جاده‌ای مرتبط هستند کاربرد دارد.

تجرباتی از سراسر جهان نشان داده است که کاهش بزرگ در کشته‌ها و آسیب‌های جاده‌ای از طریق اتخاذ رویکرد فرآیندی به ایمنی ترافیک جاده‌ای (RTS) قابل دستیابی است. این موضوع مستلزم تمرکز صریح و روشن بر نتایج و شواهد عملی ایمنی ترافیک جاده‌ای است که از طریق مدیریت سازمانی مناسبی نیز پشتیبانی شود.

دولت به تنهایی قادر به رسیدن به این کاهش نیست. انواع سازمان‌ها با هر اندازه‌ای و همچنین کاربران جاده‌ها هر یک نقشی را ایفا می‌کنند. با پذیرفتن این استاندارد، سازمان‌ها قادر به دستیابی به نتایجی هستند که در کلیه سطوح می‌تواند فراتر از آنچه از طریق پیروی صرف از قوانین و استانداردها بدست می‌آید، باشد و به سازمان‌ها برای رسیدن به اهداف خود و در عین حال نائل شدن به اهداف اجتماعی کمک کند.

به‌طور مشخص سیستم مدیریت در این استاندارد بین‌المللی بر دستیابی به آرمان‌ها و اهداف ایمنی ترافیک جاده‌ای تمرکز کرده و راهنمایی برای طراحی فعالیت‌هایی است که به کمک آن بتوان به اهداف حوزه ایمنی ترافیک جاده‌ای با اتخاذ رویکرد فرآیندی دست یافت.

تعریف و تاریخچه :

ایزو ۳۹۰۰۱ (سیستم مدیریت ایمنی ترافیک جاده‌ای (RTSMS))^۲ استاندارد ایزو (شبیه ایزو ۹۰۰۱) برای ایمنی ترافیک جاده‌ای است. ایزو ۳۹۰۰۱ به سازمان‌های دولتی و بخش خصوصی به‌طور یکسان با ارائه یک رویکرد جامع و ساختاری به‌منظور ایمنی ترافیک جاده‌ای به‌عنوان یک متمرکز برنامه‌ها و مقررات موجود کمک می‌کند. این استاندارد براساس رویکرد فرآیندی از جمله چرخه: برنامه‌ریزی _ اجرا _ بررسی _ اقدام و نیاز به بهبود مستمر به اثبات رسیده است.

این استاندارد جدید به الزامات هماهنگ، براساس تخصص بین‌المللی و قابل اجرا در همه کشورها می‌پردازد و از تمام سازمان‌های بخش دولتی یا خصوصی که در قانونگذاری، طراحی و یا عملیات حمل و نقل جاده‌ای مشارکت دارند، حمایت می‌کند.

^۱ -Road Traffic Safety

^۲ -Road Traffic Safety Management System

همچنین با ارائه چارچوبی برای قراردادها و ارتباط میان قانونگذاران، تولیدکنندگان خودرو و تامین‌کنندگان آنها کمک خواهد کرد. استاندارد ایزو ۳۹۰۰۱ برای سازمان‌های مشارکت‌کننده که در فعالیتهای مرتبط با ایمنی جاده‌ای به‌عنوان ممیزی اثربخشی برنامه‌های ایمنی جاده‌ای، مانند تجزیه و تحلیل "نقاط حادثه خیز" (Black Spots) و یا ارائه کمک‌های مالی و یا اعطای جوایز برای ایمنی جاده‌ای فعالیت دارند، سودمند خواهد بود.

از فوریه سال ۲۰۰۸ میلادی بر روی این استاندارد کار شده و اولین ویرایش آن در اکتبر ۲۰۱۲ میلادی منتشر شده است .

عناوین بخش‌های مختلف استاندارد :

۱- مقدمه

۲- دامنه کاربرد

۳- مراجع

۴- واژگان و تعاریف

۵- شرایط سازمان

۶- رهبری

۷- برنامه‌ریزی

۸- پشتیبانی

۹- عملیات

۱۰- ارزیابی اجرایی

۱۱- بهبود

۱۲- پیوست (آموزشی) : راهنمایی برای استفاده از این استاندارد بین‌المللی

پس‌زمینه و دامنه کاربرد :

این استاندارد قابلیت اجرا در سازمان‌های دولتی و بخش خصوصی مرتبط با سیستم ترافیک جاده‌ای را دارد .

این استاندارد بین‌المللی قابل پیاده‌سازی در هر سازمانی است که می‌خواهد :

- استقرار، اجرا، نگهداری و بهبود سیستم مدیریت ایمنی ترافیک جاده‌ای (RTSMS) را داشته باشد .
- اطمینان به انطباق با خطمشی تعیین‌شده سیستم مدیریت ایمنی ترافیک جاده‌ای (RTSMS) حاصل نماید .
- انطباق با این استاندارد بین‌المللی را نشان دهد .

سازمان باید فرآیندی داشته باشد که در آن:

__ تعداد حوادث، کشته‌ها و آسیب‌دیدگان را محاسبه و ارزیابی کند.

__ بهبود مستمر برای ایمنی ترافیک را فراهم کند.

__ حوادثی که مرتبط با ایمنی ترافیک جاده‌ای است را بررسی و ارزیابی کند.

گزیده‌ی بخشی از استاندارد

عوامل اجرایی

در بخش ۶ استاندارد تحت عنوان "برنامه‌ریزی" فهرستی از عوامل اجرایی که بقیه عوامل را پوشش می‌دهد به شرح زیر است :

الف) عوامل در معرض ریسک

__ حجم ترافیک و مسافت پیموده شده ترافیکی توسط وسیله نقلیه و کاربر جاده‌ای

__ حجم تولید و یا خدمت ارائه‌شده بوسیله سازمان

ب) عوامل خروجی در ایمنی

- میزان کشته‌شدگان و آسیب‌دیدگان

ج) عوامل مداخله‌گر در ایمنی

۱- ج) برنامه‌ریزی ایمنی، طراحی، عملیات و استفاده از شبکه جاده‌ای

__ طراحی راه و سرعت ایمن به‌ویژه با در نظر گرفتن جداسازی (ترافیک جاری و کاربران آسیب‌پذیر جاده‌ای)، حاشیه راه‌ها و طراحی تقاطع

__ استفاده مناسب و بهینه از جاده‌ها که وابسته به نوع وسیله نقلیه، کاربر جاده‌ای، نوع بار و تجهیزات است .

__ استفاده از تجهیزات ایمنی شخصی به‌ویژه کمربند ایمنی، مهارکننده کودک، کلاه ایمنی برای دوچرخه و موتور و وسایلی که باعث بهتر دیدن و دیده‌شدن می‌شوند.

__ داشتن سرعت مطمئنه و ایمن و همچنین در نظر گرفتن وسیله نقلیه، ترافیک و شرایط آب و هوایی

__ مهارت رانندگان با در نظر گرفتن عواملی چون خستگی، حواس پرتی، الکل و مواد مخدر

__ برنامه‌ریزی سفر ایمن با در نظر گرفتن نیازهای سفر، تعداد و طرز سفر و انتخاب مسیر، وسیله نقلیه و راننده

۲-ج) ورود و خروج ایمن وسایل نقلیه و کاربران جاده‌ای به شبکه جاده‌ای

_ وسایل نقلیه ایمن با در نظر گرفتن حفاظت از سرنشین و حفاظت از دیگر کاربران آسیب‌پذیر جاده‌ای

_ حذف وسایل نقلیه فرسوده و نامناسب و رانندگان پرخطر از شبکه جاده‌ای

۳-ج) بازتوانی و بازپروری آسیب‌دیدگان از حوادث جاده‌ای

_ کمک‌های اولیه و اورژانس پس از تصادف همچنین بازتوانی و بازپروری آسیب‌دیدگان از تصادفات

منبع:

Iso Homepage(www.iso.org)